

OD REDAKCJI

Z BADAŃ NAD POLITYKĄ PUBLICZNĄ

Początki rozwoju polityki publicznej jako nauki datuje się na połowę XX wieku, gdy świadomość rosnącej złożoności problemów publicznych dała asumpt do poszukiwania sposobów ich rozwiązywania, odwołujących się do dorobku różnych specjalności naukowych. W Polsce formalne wyodrębnienie tej dyscypliny nastąpiło dopiero w 2011 roku, ale już dużo wcześniej, w obrębie różnych dyscyplin – zwłaszcza w dziedzinie nauk społecznych – były podejmowane tego typu badania naukowe. Od 2011 roku można obserwować dużą mobilizację środowisk naukowych na tym polu. Pojawiły się pierwsze oferty kierunków studiów w zakresie polityki publicznej, a w latach 2013 i 2014 pierwsze zespoły akademickie uzyskały formalne uprawnienia naukowe potwierdzające ich kompetencje w tym zakresie.

W Instytucie Spraw Publicznych Uniwersytetu Jagiellońskiego od kilku lat kształceni są studenci na kierunku polityka społeczna. Problematyka polityk publicznych była ważnym przedmiotem badań naukowców skupionych wokół ISP UJ od początku jego istnienia, od 1997 roku, obecnym między innymi w niemal każdym tomie wydawanych od 2005 roku Zeszytów Naukowych „Zarządzanie Publiczne”. Formułowanie polityki publicznej jest bowiem, podobnie jak wprowadzanie jej w życie, ważnym elementem procesu zarządzania publicznego, który jest specjalizacją badawczą Instytutu. Narastające zainteresowanie polityką publiczną spowodowało, że w 2011 roku jeden z zeszytów (nr 3) w całości został poświęcony prezentacji badań z tego zakresu.

Obecnie przedstawiamy kolejny tom skupiony na tej tematyce, na który złożyło się 11 artykułów. Trzy pierwsze dotyczą różnych metod wykorzystywanych w procesie formułowania i realizacji polityk publicznych. Zeszyt rozpoczyna tekst Adriana Gorgosza o charakterze teoretyczno-metodologicznym, poświęcony formułowaniu polityk, a zwłaszcza wykorzystaniu metodologii odnoszącej się do prognozowania skutków projektowanych polityk lub zaniechania działań. Autor dodatkowo ilustruje prezentowany model kilkoma przykładami empirycznymi. Kolejny artykuł, Tomasa Dąbrowskiego, skupia się na jednej z popularniejszych obecnie metod wykorzystywanych do badania efektywności polityki publicznej. Metoda RCT (*Randomized Controlled Trial* albo *Randomized Comparative Trial*) uznawana jest za szczególnie przydatną do rozwijania polityk opartych na dowodach (*Evidence-Based Policy*). Autor przybliży kluczowe problemy jej wykorzystania, a także proces jej stosowania. W ostatnim artykule w pierwszej części zeszytu Aleksandra Fedaczyńska pisze o komunikacji pomiędzy głównymi interesariuszami w procesie tworzenia i realizacji polityki publicznej, na przykładzie projektu *Evidence Informed Policy and Practice in Education in Europe* (EIPPEE). Zajmuje się szczególnie komunikacją między

twórcami polityk a naukowcami odgrywającymi coraz większą rolę w tworzeniu polityk opartych na dowodach. Autorka diagnozuje główne bariery komunikacyjne oraz wskazuje na sposoby ich pokonywania.

Kolejna grupa czterech artykułów skupia się na pokazaniu wybranych polityk publicznych w kontekście ich oddziaływania na procesy społeczne i gospodarcze. Aleksy Kornowski zajął się polityką antyalkoholową w Federacji Rosyjskiej, ujmowaną jako jedno z podstawowych narzędzi przeciwdziałania degradacji społecznej. Autor charakteryzuje problem, a także jego wpływ na funkcjonowanie państwa oraz w ujęciu historycznym konfrontuje stosowaną politykę z rozwiązaniami w innych krajach. Kolejny tekst, Huberta Więckowskiego, dotyczy realiów współczesnych Chin, a zwłaszcza wpływu polityki jednego dziecka na strukturę demograficzną i procesy społeczne w tym kraju. Identyfikuje główne zagrożenia i uwarunkowania na wagę analizy skutków polityki przed decyzją o jej realizacji. Katarzyna Sikora natomiast prezentuje doświadczenia zagranicznej polityki Bhutanu, w którym inaczej niż w reszcie świata zarzucono podstawowy, powszechnie stosowany miernik rozwoju kraju – PKB, na rzecz wskaźnika poziomu szczęścia – Szczęścia Narodowego Brutto (*Gross National Happiness*, GNH). Strategię rozwoju kraju ukierunkowano na wzrost poziomu tego wskaźnika. W artykule Autorka omawia zarówno teoretyczne aspekty tej polityki, jak i konkretne problemy związane z jej wdrażaniem. Dwa ostatnie artykuły w tej części odwołują się do polskich realiów. Skupiają się jednak głównie na pokazaniu rezultatów polityk publicznych. Jan Meisel-Dobrzański zajmuje się związanymi z realizacją polityk publicznych sposobami na wzmocnienie demokracji i wzrost jakości polityk. Autor dowodzi, że takie efekty pozwala osiągnąć dobrze realizowana współpraca organizacji pozarządowych z sektorem publicznym. Konrada Janigę zainteresowały z kolei relacje pomiędzy sektorem gospodarczym a szkołami wyższymi w dużym mieście w kontekście zwiększenia efektywności polityki edukacyjnej (zatrudnialności absolwentów). Autor omawia kompetencje pożądane przez branżę *outsourcingu* i *offshoringu*, których rosnący udział w sektorze usług w dużej mierze zależy od poziomu kwalifikacji absolwentów uczelni. Wykorzystuje zarówno dostępne wyniki najnowszych badań ilościowych, jak i rezultaty własnych badań o charakterze etnograficznym.

Trzy ostatnie wypowiedzi zostały poświęcone prezentacji szczegółowych polityk publicznych. Anna Małodzińska przedstawia Narodowy Program Zdrowia jako wyraz publicznej polityki państwa w tym zakresie. Artykuł jest dobrze osadzony w najnowszej literaturze dotyczącej polityki publicznej, a także polityki zdrowotnej i przekonująco pokazuje oddziaływanie szerokiego kontekstu polityki publicznej państwa na kształt badanej polityki. Ewa Trojak z kolei skupiła swoje zainteresowania na kształtowaniu się i ewolucji polskiej polityki miejskiej od 1999 roku. Autorka pokazuje instrumenty tej polityki oraz relacje między nią a innymi politykami publicznymi. Zeszyt zamyka bardzo interesujący i dobrze udokumentowany artykuł Piotra Ciesielskiego, który na przykładach Krakowa i Kopenhagi prezentuje realizację i efekty polityki rowerowej.

Grażyna Praweńska-Skrzypek